

Postępowanie cywilne wykład I-II Konspekt 05.10.2015.

Sławomir Cieślak

Pojęcie postępowania cywilnego

- działalność uprawionych osób podejmowana w celu rzetelnego załatwienia sprawy cywilnej, mająca w większym lub mniejszym stopniu charakter sformalizowany
- elementy definicji:
  - działalność uprawionych osób,
  - działalność celowa,
  - działalność sformalizowana

Pojęcie prawa postępowania cywilnego

- odrębna gałąź prawa regulująca specyficzny rodzaj stosunków prawnych, tj. stosunki prawnoprocesowe zawiązywane w związku z potrzebą udzielenia ochrony prawnej w postępowaniu cywilnym
- przewaga norm bezwzględnie obowiązujących
- Przykłady względnego obowiązywania norm: art.1155, 1160, 1169, 1171, 1172, 1184 k.p.c.

Przykłady przepisów względnie obowiązujących

- Art. 1155 [Określenie miejsca postępowania]
- § 1. Miejsce postępowania przed sądem polubownym wskazują strony, a w razie braku takiego wskazania określa je sąd polubowny, biorąc pod uwagę przedmiot postępowania, okoliczności sprawy i dogodność dla stron.
- § 2. Jeżeli miejsce postępowania przed sądem polubownym nie zostało określone przez strony ani przez sąd polubowny, uważa się, że miejsce tego postępowania znajdowało się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy na tym terytorium wydane zostało orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

Przykład przepisów względnie obowiązujących

- Art. 1160 [Doręczenie]
- § 1. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, zawiadomienie pisemne uważa się za doręczone, gdy zostało wręczone osobiście adresatowi albo dostarczone je do jego siedziby albo miejsca jego zwykłego pobytu lub na wskazany przez niego adres pocztowy.
- § 2. Jeżeli adresat jest przedsiębiorcą wpisanym do właściwego rejestru sądowego albo innego publicznego rejestru, zawiadomienie uważa się za doręczone, gdy doszło na adres wskazany w rejestrze, chyba że strona podała inny adres do doręczeń.
- § 3. Jeżeli żadnego z miejsc wymienionych w paragrafach poprzedzających nie można ustalić pomimo dołożenia należytej staranności, zawiadomienie pisemne uważa się za doręczone, gdy zostało wysłane do ostatniego znanego miejsca siedziby albo ostatniego znanego miejsca zwykłego pobytu adresata. W takim wypadku zawiadomienie uważa się za doręczone w ostatnim dniu okresu, w którym przesyłka mogła zostać odebrana przez adresata.
- § 4. Przepisów paragrafów poprzedzających nie stosuje się do doręczeń sądowych.

Źródła prawa procesowego cywilnego

- Kodeks postępowania cywilnego z 1964 r.
- ustawy szczegółowe, m.in.:
  - ustawa z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
  - ustawa z 17.12.2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym,
  - ustawa z 29.8.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji,
  - ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, od 01.01.2016 – Prawo upadłościowe oraz Prawo restrukturyzacyjne

Granice obowiązywania norm prawa procesowego

- granice terytorialne – zasada *lex fori processualis*; wyjątki, np. art. 4 f in initio rozp. nr 1346/2000 (*lex fori concursus*):

Artykuł 4. Prawo właściwe

1. O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo Państwa Członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie, określanego dalej jako „Państwo wszczęcia postępowania”.
2. Prawo Państwa wszczęcia postępowania określa przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego, sposób jego prowadzenia i ukończenia. W szczególności określa ono:
  - a) dłużników, w stosunku do których może być prowadzone postępowanie upadłościowe;
  - b) mienie wchodzące w skład masy oraz sposób postępowania z mieniem nabytym przez dłużnika po wszczęciu postępowania;
  - c) uprawnienia dłużnika i zarządcy;
  - d) przesłanki skuteczności potrącenia;
  - e) skutki postępowania upadłościowego co do niewykonanych umów dłużnika;
  - f) skutki wszczęcia postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli; z wyłączeniem toczących się postępowań;

Granice obowiązywania norm prawa procesowego

- granice czasowe – związane z nowelizacjami, wówczas stosuje się 3 systemy:
  - system jednolitości
  - system stadiów
  - system czynności

Rodzaje postępowań cywilnych – ich charakter oraz zachodzące między nimi relacje

- Proces
- Postępowanie grupowe
- Postępowanie nieprocesowe
- Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt
- Postępowanie zabezpieczające
- Postępowanie egzekucyjne
- Postępowanie o uznanie orzeczeń sądów zagranicznych
- Postępowanie arbitrażowe
- Postępowanie upadłościowe
- Postępowanie naprawcze (od 1.1.2016 r. – postępowania restrukturyzacyjne)

Cel i funkcja postępowania cywilnego

- Stosunek pojęć: cel i funkcja
- Funkcja społeczna postępowania cywilnego
- Cel postępowania cywilnego

Dopuszczalność drogi sądowej

- Pojęcie dopuszczalności drogi sądowej
- Znaczenie procesowe
- Pojęcie sprawy cywilnej
- Decyzje organów procesowych w przedmiocie dopuszczalności drogi sądowej

Art. 222 k.p.c.

- **Art. 222.** Oddalając zarzuty, których uwzględnienie uzasadniałoby odrzucenie pozwu, sąd wyda oddzielne postanowienie i może wstrzymać dalsze rozpoznanie sprawy, aż do uprawomocnienia się tego postanowienia. Oddalenie innych zarzutów formalnych sąd stwierdza w uzasadnieniu orzeczenia kończącego postępowanie, przytaczając powody rozstrzygnięcia.

Art. 394 § 1 k.p.c.

- Zażalenie na postanowienie sądu I instancji w przedmiocie odmowy odrzucenia pozwu

Art. 199 k.p.c.

Art. 199. § 1. Sąd odrzuci pozew:

1) jeżeli droga sądowa jest niedopuszczalna;

Art. 202 zd. 2 k.p.c.

- zarzut niedopuszczalności drogi sądowej – uwzględniany przez organ procesowy z urzędu w każdym stanie sprawy

Art. 379 k.p.c.

Art. 379. Nieważność postępowania zachodzi:

1) jeżeli droga sądowa była niedopuszczalna;

2) jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany;